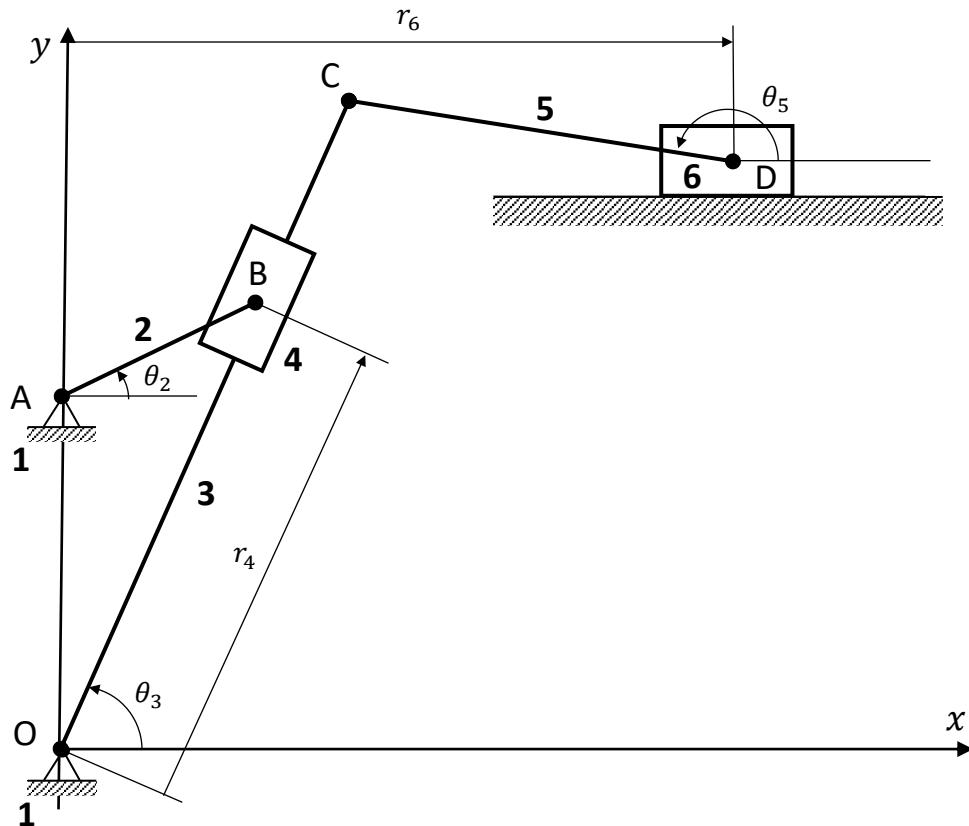

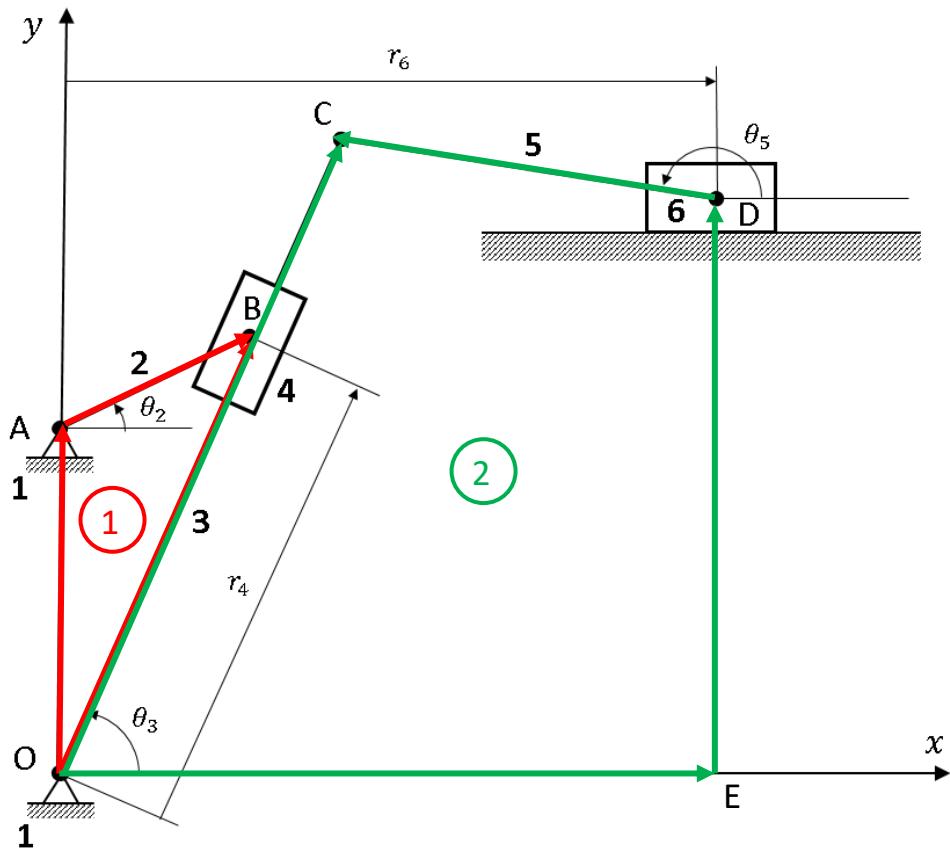
Vargel Mekanizmasının Kinematik Analizi

Analitik Çözüm:

Mekanizmaya ait genelleştirilmiş koordinatlar

θ_2
esas genelleştirilmiş koordinat
 $\theta_3, r_4, \theta_5, r_6$
tali genelleştirilmiş koordinatlar

1 nolu devre kapalılık denklemini yazalım,

$$\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{AB} = \overrightarrow{OB}$$

Devre kapalılık denklemini döner vektör formunda yazalım,

$$\overline{OA}e^{i90^\circ} + \overline{AB}e^{i\theta_2} = r_4e^{i\theta_3}$$

Döner vektörlerin Euler açılımlarını yapalım,

$$\overline{OA}(\cos 90^\circ + i \sin 90^\circ) + \overline{AB}(\cos \theta_2 + i \sin \theta_2) = r_4(\cos \theta_3 + i \sin \theta_3)$$

$$\underbrace{\overline{OA}}_0 \left(\underbrace{\cos 90^\circ}_0 + i \underbrace{\sin 90^\circ}_1 \right) + \overline{AB}(\cos \theta_2 + i \sin \theta_2) = r_4(\cos \theta_3 + i \sin \theta_3)$$

$$\overline{OA}i + \overline{AB}(\cos \theta_2 + i \sin \theta_2) = r_4(\cos \theta_3 + i \sin \theta_3)$$

Bu kompleks devre kapalılık denklemini real ve imajiner kısımlarını birbirine eşitleyerek iki adet kısıt denklemini elde edelim.

$$\overline{AB} \cos \theta_2 = r_4 \cos \theta_3 \quad 1$$

$$\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2 = r_4 \sin \theta_3 \quad 2$$

2 nolu devre kapalılık denklemini yazalım,

$$\overrightarrow{OE} + \overrightarrow{ED} + \overrightarrow{DC} = \overrightarrow{OC}$$

Devre kapalılık denklemini döner vektör formunda yazalım,

$$\overline{OE}e^{i0^\circ} + \overline{ED}e^{i90^\circ} + \overline{DC}e^{i\theta_5} = \overline{OC}e^{i\theta_3}$$

Döner vektörlerin Euler açılımlarını yapalım, burada $\overline{OE} = r_6$ dır.

$$r_6(\cos 0^\circ + i \sin 0^\circ) + \overline{ED}(\cos 90^\circ + i \sin 90^\circ) + \overline{DC}(\cos \theta_5 + i \sin \theta_5) = \overline{OC}(\cos \theta_3 + i \sin \theta_3)$$

$$r_6 \left(\underbrace{\cos 0^\circ}_1 + i \underbrace{\sin 0^\circ}_0 \right) + \overline{ED} \left(\underbrace{\cos 90^\circ}_0 + i \underbrace{\sin 90^\circ}_1 \right) + \overline{DC}(\cos \theta_5 + i \sin \theta_5) = \overline{OC}(\cos \theta_3 + i \sin \theta_3)$$

$$r_6 + \overline{ED}i + \overline{DC}(\cos \theta_5 + i \sin \theta_5) = \overline{OC}(\cos \theta_3 + i \sin \theta_3)$$

Bu kompleks devre kapalılık denklemini gerçek ve sanal kısımlarını birbirine eşitleyerek iki adet kısıt denklemi elde edelim.

$$r_6 + \overline{DC} \cos \theta_5 = \overline{OC} \cos \theta_3 \quad 3$$

$$\overline{ED} + \overline{DC} \sin \theta_5 = \overline{OC} \sin \theta_3 \quad 4$$

Şimdi bu dört kısıt denkleminden tali genelleştirilmiş koordinatları esas genelleştirilmiş koordinatlar cinsinden elde edelim.

$$\theta_3(\theta_2) = ? \quad r_4(\theta_2) = ? \quad \theta_5(\theta_2) = ? \quad r_6(\theta_2) = ?$$

1 ve 2 nolu denklemeleri taraf tarafa bölelim.

$$\frac{\overline{AB} \cos \theta_2}{\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2} = \frac{r_4 \cos \theta_3}{r_4 \sin \theta_3}$$

$$\frac{\overline{AB} \cos \theta_2}{\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2} = \frac{\cos \theta_3}{\sin \theta_3} \Rightarrow \tan \theta_3 = \frac{\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2}{\overline{AB} \cos \theta_2} \Rightarrow \theta_3 = \tan^{-1} \left(\frac{\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2}{\overline{AB} \cos \theta_2} \right) \quad 5$$

5 nolu eşitliği 1 nolu denklemde yerine koyalım.

$$\overline{AB} \cos \theta_2 = r_4 \cos \theta_3 \Rightarrow r_4 = \frac{\overline{AB} \cos \theta_2}{\cos \theta_3} \Rightarrow r_4 = \frac{\overline{AB} \cos \theta_2}{\cos \left[\tan^{-1} \left(\frac{\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2}{\overline{AB} \cos \theta_2} \right) \right]} \quad 6$$

4 nolu kısıt denklemine 5 nolu ifadeyi koyalım.

$$\begin{aligned} \overline{ED} + \overline{DC} \sin \theta_5 &= \overline{OC} \sin \theta_3 \Rightarrow \sin \theta_5 = \frac{\overline{OC} \sin \theta_3 - \overline{ED}}{\overline{DC}} \Rightarrow \\ \theta_5 &= \sin^{-1} \left[\frac{\overline{OC} \sin \left[\tan^{-1} \left(\frac{\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2}{\overline{AB} \cos \theta_2} \right) \right] - \overline{ED}}{\overline{DC}} \right] \end{aligned} \quad 7$$

3 nolu kısıt denklemine 5 ve 7 nolu ifadeyi koyalım.

$$\begin{aligned} r_6 + \overline{DC} \cos \theta_5 &= \overline{OC} \cos \theta_3 \Rightarrow r_6 = \overline{OC} \cos \theta_3 - \overline{DC} \cos \theta_5 \Rightarrow \\ r_6 &= \overline{OC} \cos \left[\tan^{-1} \left(\frac{\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2}{\overline{AB} \cos \theta_2} \right) \right] - \overline{DC} \cos \left[\frac{\overline{OC} \sin \left(\tan^{-1} \left(\frac{\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2}{\overline{AB} \cos \theta_2} \right) \right) - \overline{ED}}{\overline{DC}} \right] \end{aligned} \quad 8$$

5, 6, 7 ve 8 nolu ifadeler ile mekanizmaya ait konum analizi yapılmış olur.

Nümerik Çözüm:

Devre kapalılık denklemlerinden elde ettiğimiz kısıt denklemlerini alalım,

$$\overline{AB} \cos\theta_2 = r_4 \cos\theta_3 \quad 1$$

$$\overline{OA} + \overline{AB} \sin\theta_2 = r_4 \sin\theta_3 \quad 2$$

$$r_6 + \overline{DC} \cos\theta_5 = \overline{OC} \cos\theta_3 \quad 3$$

$$\overline{ED} + \overline{DC} \sin\theta_5 = \overline{OC} \sin\theta_3 \quad 4$$

Kısıt denklemlerinde aşağıdaki yaklaşıklık ifadeleri kullanalım.

$$\cos\theta_3 \cong \cos(\bar{\theta}_3 + \Delta\theta_3)$$

$$\cos\theta_5 \cong \cos(\bar{\theta}_5 + \Delta\theta_5)$$

$$\sin\theta_3 \cong \sin(\bar{\theta}_3 + \Delta\theta_3)$$

$$\sin\theta_5 \cong \sin(\bar{\theta}_5 + \Delta\theta_5)$$

$$r_4 \cong \bar{r}_4 + \Delta r_4$$

$$r_6 \cong \bar{r}_6 + \Delta r_6$$

Buradan, kısıt denklemleri aşağıdaki hali olacaktır.

$$\overline{AB} \cos\theta_2 = (\bar{r}_4 + \Delta r_4) \cos(\bar{\theta}_3 + \Delta\theta_3) \quad 5$$

$$\overline{OA} + \overline{AB} \sin\theta_2 = (\bar{r}_4 + \Delta r_4) \sin(\bar{\theta}_3 + \Delta\theta_3) \quad 6$$

$$(\bar{r}_6 + \Delta r_6) + \overline{DC} \cos(\bar{\theta}_5 + \Delta\theta_5) = \overline{OC} \cos(\bar{\theta}_3 + \Delta\theta_3) \quad 7$$

$$\overline{ED} + \overline{DC} \sin(\bar{\theta}_5 + \Delta\theta_5) = \overline{OC} \sin(\bar{\theta}_3 + \Delta\theta_3) \quad 8$$

Bu denklemleri aşağıdaki eşitlikleri kullanarak tekrar düzenleyelim.

$$\cos(\bar{\theta}_3 + \Delta\theta_3) = \cos\bar{\theta}_3 \cos\Delta\theta_3 - \sin\bar{\theta}_3 \sin\Delta\theta_3$$

$$\cos(\bar{\theta}_5 + \Delta\theta_5) = \cos\bar{\theta}_5 \cos\Delta\theta_5 - \sin\bar{\theta}_5 \sin\Delta\theta_5$$

$$\sin(\bar{\theta}_3 + \Delta\theta_3) = \sin\bar{\theta}_3 \cos\Delta\theta_3 + \cos\bar{\theta}_3 \sin\Delta\theta_3$$

$$\sin(\bar{\theta}_5 + \Delta\theta_5) = \sin\bar{\theta}_5 \cos\Delta\theta_5 + \cos\bar{\theta}_5 \sin\Delta\theta_5$$

5, 6, 7 ve 8 nolu denkler aşağıdaki hali alır.

$$\overline{AB} \cos\theta_2 = (\bar{r}_4 + \Delta r_4) (\cos\bar{\theta}_3 \cos\Delta\theta_3 - \sin\bar{\theta}_3 \sin\Delta\theta_3) \quad 9$$

$$\overline{OA} + \overline{AB} \sin\theta_2 = (\bar{r}_4 + \Delta r_4) (\sin\bar{\theta}_3 \cos\Delta\theta_3 + \cos\bar{\theta}_3 \sin\Delta\theta_3) \quad 10$$

$$(\bar{r}_6 + \Delta r_6) + \overline{DC} (\cos\bar{\theta}_5 \cos\Delta\theta_5 - \sin\bar{\theta}_5 \sin\Delta\theta_5) = \overline{OC} (\cos\bar{\theta}_3 \cos\Delta\theta_3 - \sin\bar{\theta}_3 \sin\Delta\theta_3) \quad 11$$

$$\overline{ED} + \overline{DC} (\sin\bar{\theta}_5 \cos\Delta\theta_5 + \cos\bar{\theta}_5 \sin\Delta\theta_5) = \overline{OC} (\sin\bar{\theta}_3 \cos\Delta\theta_3 + \cos\bar{\theta}_3 \sin\Delta\theta_3) \quad 12$$

Aşağıdaki kabulleri 9, 10, 11 ve 12 nolu denklemlerde yerine koyup tekrar düzenleyelim.

$$\cos\Delta\theta_3 \cong 1, \quad \sin\Delta\theta_3 \cong \Delta\theta_3, \quad \cos\Delta\theta_5 \cong 1, \quad \sin\Delta\theta_5 \cong \Delta\theta_5$$

$$\overline{AB} \cos \theta_2 = (\bar{r}_4 + \Delta r_4) \left(\cos \bar{\theta}_3 \underbrace{\cos \Delta \theta_3}_1 - \sin \bar{\theta}_3 \underbrace{\sin \Delta \theta_3}_{\Delta \theta_3} \right)$$

$$\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2 = (\bar{r}_4 + \Delta r_4) \left(\sin \bar{\theta}_3 \underbrace{\cos \Delta \theta_3}_1 + \cos \bar{\theta}_3 \underbrace{\sin \Delta \theta_3}_{\Delta \theta_3} \right)$$

$$(\bar{r}_6 + \Delta r_6) + \overline{DC} \left(\cos \bar{\theta}_5 \underbrace{\cos \Delta \theta_5}_1 - \sin \bar{\theta}_5 \underbrace{\sin \Delta \theta_5}_{\Delta \theta_5} \right) = \overline{OC} \left(\cos \bar{\theta}_3 \underbrace{\cos \Delta \theta_3}_1 - \sin \bar{\theta}_3 \underbrace{\sin \Delta \theta_3}_{\Delta \theta_3} \right)$$

$$\overline{ED} + \overline{DC} \left(\sin \bar{\theta}_5 \underbrace{\cos \Delta \theta_5}_1 + \cos \bar{\theta}_5 \underbrace{\sin \Delta \theta_5}_{\Delta \theta_5} \right) = \overline{OC} \left(\sin \bar{\theta}_3 \underbrace{\cos \Delta \theta_3}_1 + \cos \bar{\theta}_3 \underbrace{\sin \Delta \theta_3}_{\Delta \theta_3} \right)$$

Yukarıdaki denklemleri aşağıdaki gibi açalım.

$$\overline{AB} \cos \theta_2 = \bar{r}_4 \cos \bar{\theta}_3 - \bar{r}_4 \sin \bar{\theta}_3 \Delta \theta_3 + \Delta r_4 \cos \bar{\theta}_3 - \underbrace{\Delta r_4 \sin \bar{\theta}_3 \Delta \theta_3}_0$$

$$\overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2 = \bar{r}_4 \sin \bar{\theta}_3 + \bar{r}_4 \cos \bar{\theta}_3 \Delta \theta_3 + \Delta r_4 \sin \bar{\theta}_3 + \underbrace{\Delta r_4 \cos \bar{\theta}_3 \Delta \theta_3}_0$$

$$\bar{r}_6 + \Delta r_6 + \overline{DC} \cos \bar{\theta}_5 - \overline{DC} \sin \bar{\theta}_5 \Delta \theta_5 = \overline{OC} \cos \bar{\theta}_3 - \overline{OC} \sin \bar{\theta}_3 \Delta \theta_3$$

$$\overline{ED} + \overline{DC} \sin \bar{\theta}_5 + \overline{DC} \cos \bar{\theta}_5 \Delta \theta_5 = \overline{OC} \sin \bar{\theta}_3 + \overline{OC} \cos \bar{\theta}_3 \Delta \theta_3$$

Elde ettiğimiz denklemleri son bir düzenleyelim.

$$-\bar{r}_4 \sin \bar{\theta}_3 \Delta \theta_3 + \cos \bar{\theta}_3 \Delta r_4 = \overline{AB} \cos \theta_2 - \bar{r}_4 \cos \bar{\theta}_3 \quad 13$$

$$\bar{r}_4 \cos \bar{\theta}_3 \Delta \theta_3 + \sin \bar{\theta}_3 \Delta r_4 = \overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2 - \bar{r}_4 \sin \bar{\theta}_3 \quad 14$$

$$\overline{OC} \sin \bar{\theta}_3 \Delta \theta_3 - \overline{DC} \sin \bar{\theta}_5 \Delta \theta_5 + \Delta r_6 = \overline{OC} \cos \bar{\theta}_3 - \bar{r}_6 - \overline{DC} \cos \bar{\theta}_5 \quad 15$$

$$-\overline{OC} \cos \bar{\theta}_3 \Delta \theta_3 + \overline{DC} \cos \bar{\theta}_5 \Delta \theta_5 = \overline{OC} \sin \bar{\theta}_3 - \overline{ED} - \overline{DC} \sin \bar{\theta}_5 \quad 16$$

13, 14, 15 ve 16 nolu denklemler aşağıdaki gibi matris formunda yazabiliriz.

$$\begin{bmatrix} -\bar{r}_4 \sin \bar{\theta}_3 & \cos \bar{\theta}_3 & 0 & 0 \\ \bar{r}_4 \cos \bar{\theta}_3 & \sin \bar{\theta}_3 & 0 & 0 \\ \overline{OC} \sin \bar{\theta}_3 & 0 & -\overline{DC} \sin \bar{\theta}_5 & 1 \\ -\overline{OC} \cos \bar{\theta}_3 & 0 & \overline{DC} \cos \bar{\theta}_5 & 0 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \Delta \theta_3 \\ \Delta r_4 \\ \Delta \theta_5 \\ \Delta r_6 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \overline{AB} \cos \theta_2 - \bar{r}_4 \cos \bar{\theta}_3 \\ \overline{OA} + \overline{AB} \sin \theta_2 - \bar{r}_4 \sin \bar{\theta}_3 \\ \overline{OC} \cos \bar{\theta}_3 - \bar{r}_6 - \overline{DC} \cos \bar{\theta}_5 \\ \overline{OC} \sin \bar{\theta}_3 - \overline{ED} - \overline{DC} \sin \bar{\theta}_5 \end{bmatrix} \quad 17$$

17 nolu denklem takımı aşağıda MATLAB kodları verilen program ile çözüldü.

```
clc
clear
% Uzuvların Başlangıç Konumları
teta2=0:0.001:2*pi;
teta3c(1)=71.57*pi/180;
r4c(1)=63.25;
teta5c(1)=171.45*pi/180;
r6c(1)=195.77;
% Uzuv Boyutları
AB=20;
OA=60;
OC=150;
```

```

DC=150;
ED=120;
for i=1:length(teta2)-1
    K=[-r4c(i)*sin(teta3c(i))  cos(teta3c(i))      0      0;
        r4c(i)*cos(teta3c(i))  sin(teta3c(i))      0      0;
        OC*sin(teta3c(i))      0      -DC*sin(teta5c(i))  1;
        -OC*cos(teta3c(i))     0      DC*cos(teta5c(i))   0];
    F=[AB*cos(teta2(i))-r4c(i)*cos(teta3c(i));
        OA+AB*sin(teta2(i))-r4c(i)*sin(teta3c(i));
        OC*cos(teta3c(i))-r6c(i)-DC*cos(teta5c(i));
        OC*sin(teta3c(i))-ED-DC*sin(teta5c(i))];
    B=inv(K)*F;
    teta3c(i+1)=teta3c(i)+B(1);
    r4c(i+1)=r4c(i)+B(2);
    teta5c(i+1)=teta5c(i)+B(3);
    r6c(i+1)=r6c(i)+B(4);
end
subplot(1,4,1)
plot(teta2*180/pi,teta3c*180/pi)
grid
title('teta3(teta2) grafiği')
xlabel('teta2 [derece]')
ylabel('teta3 [derece]')
subplot(1,4,2)
plot(teta2*180/pi,r4c)
grid
title('r4(teta2) grafiği')
xlabel('teta2 [derece]')
ylabel('r4 [mm]')
subplot(1,4,3)
plot(teta2*180/pi,teta5c*180/pi)
grid
title('teta5(teta2) grafiği')
xlabel('teta2 [derece]')
ylabel('teta5 [derece]')
subplot(1,4,4)
plot(teta2*180/pi,r6c)
grid
title('r6(teta2) grafiği')
xlabel('teta2 [derece]')
ylabel('r6 [mm]')

```

